

Sanduko

Nyhedsbrev sommer-efterår 2016

Sanduko

Forening for internationalt
Waldorfpædagogisk hjælpearbejde
Ibækvej 202, 7100 Vejle

tlf.: 7583 7330 Email: sanduko@mail.tele.dk

www.sanduko.dk

Vi arbejder i Sanduko kontinuerligt videre med steinerpædagogisk udviklingsarbejde i Afrika. På mange fronter. Opgaven er stor og mangfoldig : at skabe økonomisk basis for initiativerne, børnehaverne og skolerne, at skabe menneskelig social basis for udvikling, vækst og bæredygtighed i initiativerne; ... men også at skabe et ledelsesmæssig og administrativ fundament for det hele, for blot at nævne nogle elementer. Disse områder er selvfølgelig i sig selv hver især komplicerede og omfattende størrelser.

Vi arbejder i Sanduko som bekendt især i Østafrika - med Nairobi som base - og i et mindre omfang, men også kontinuerligt, i Sydafrika.

Ofte kan man i hele den globale sammenhæng med rette få opfattelsen af Afrika som et smertepunkt i verden, et sted hvor mange problemstillinger tårner sig op..fattigdom, korrupsion, magtfulde, men umenneskelige ledere.... Et billede der givetvis kun delvist er sandt, men spørgsmålet kunne samtidig stilles: Hvad er der galt i Afrika ! Aviserne her i Nairobi var i februar fyldt op med en kæmpeskandale med korrupsion for mange millioner kenyanske shilling blandt de øverste regeringsmedlemmer. Hvorledes man som fattig afrikaner, der knapt ejer til den daglige mad, kan forstå, at man ikke må stjæle et brød eller en håndfuld sukker fra dem, der har mere end nok selv under disse forhold ? Hvorledes da finde ansats til moral i sig ?

Men hvad er egentlig Afrika´s potentiale bag alt dette ? hvad er de åbne muligheder i Afrika ? hvad er de klare menneskelige vækstpunkter ? hvad kan være et hjælpende og helende bidrag fra den vestlige verden ? hvad er det, som vi kan finde her, som vi i vores del af verden ikke har ? Og hvad er vores fælles menneskelige opgave i dag ? i vores fælles verden fuld af udfordringer og problemer, men også ansatser og kim til noget fremtidigt nyt ?

Steiner Skolerne verden over – eller waldorfskolerne, som de også kaldes - er udgangspunkter for dette nye. Hele den pædagogiske tilgang til barnet og mennesket er gennem en ny menneskelig kultur og det kunstneriske fordybende. Kan jeg finde mig selv som barn, som ung , ja, som menneske i verden i dag ? Hvorledes finde dømmekraft i en verden fuld af menneskelige udfordringer og problemstillinger ? Hvad behøves for en mere menneskelig fremtid for alle ?

Afrikansk amerikaneren Howard Thurmann , borgerrettighedsforkæmper og inspirator for Martin Luther King, udtaler i midten af sidste århundrede en tanke, der synes meget aktuel i dag. Han siger : ” Spørg ikke verden om, hvad den behøver; men spørg om, hvad der kan holde dig levende som menneske og GØR dette. For det er det verden behøver, mennesker der er levende ! ”

Steinerpædagogikken ønsker at stille sig ret ind i dette. Pædagogikken kan nu snart fejre sin 100-års fødselsdag, nærmere betegnet i 2019. Og som beskrevet i Vinternyhedsbrevet i Sanduko er skolerne nu spredt med voldsom hast over hele verden. Hele tiden vokser de overraskende frem....et enkelt eksempel her kan være Ungarn der nu har over 40 skoler. Mange muligheder, men også mange udfordringer gemmer sig i denne hastige udbredelse:

Som inspiration for pædagogikken er antroposofien – altså hele menneskekundskaben, menneskesynet. Men den entydige tendens over hele verden er, at hele denne kerne tyndes ud og at pædagogikken kan tendere at blive mere metode og skolerne mere metodeskoler. Således at holde antroposofien levende i den enkelte er også en opgave, der ligger inden for rammerne af Sanduko's udviklingsarbejde. Specielt i dette felt er Troels Ussing aktiv med workshops omkring antroposofi med kontinuerlige studiegrupper i Østafrika.

Her følger glimt fra nogle af de skoler og uddannelsescentre vi i Sanduko har været involveret i og har besøgt over det sidste halve år.

ZENZELENI - En Steinerskole i Cape Town

Mange år er nu gået efter apartheid, men Sydafrika synes stadig at være stedet for mange menneskelige og sociale uligheder. De store underprivilegerede slum – og townshipområder findes fortsat og er i et enormt omfang basis for millioner af sydafrikanske menneskers hverdag. Her lever børn i larm, vold og fattigdom, i bølgeblikskure, hvor TV'ene kører højlydt hele tiden, og hvor der ikke rigtig findes mulighed for leg og for det blot at være barn. I et sådant område i Cape Town ligger Zenzeleni-skolen, som siden dens start for 10 år siden har været støttet af Sanduko med sponsorpenge. Skolen har vokset sig stor med godt 200 elever fra 1. – 7.klasse. Sidste nye tiltag er opstarten af 2 nye parallelle 1.klasser fra januar 16. Hele skoleområdet har igennem alle årene været det trøstesløse slumlandskab med sand, støv og snavset jord - ; nyt er et stort stykke skolegrund, hvor der er sået græs og plantet små buske, hvor børnene kan have naturoplevelser de ellers ikke har mulighed for. Det nye græsland er markeret med røde flag og skaber megen opmærksomhed blandt folk i slummen, hvad børnene er meget stolte af. Sanduko har fortsat sponsorer, der betaler for børns skolegang på skolen.

Centre For Creative Education

I forstaden Wynberg tæt ved det skønne område under Table Mountain i Cape Town ligger det i tidligere nyhedsbreve omtalte uddannelsessted Centre for Creative Education. Her finder en meget kvalificeret og stærkt funderet uddannelse af steinerbørnehavepædagoger, steinerlærere og eurytmister sted. Betingelserne for at køre et sådant uddannelsessted uden store statstilskud er overordentlig krævende, men efter et par år med truende finansielle udfordringer og med megen nødhjælp fra de europæiske hjælpeorganisationer lykkes det nu igen for Centeret at få det stramme og tæt fulgte budget til at fungere.

Elevsøgningen er stor - ; lokalet med 1.års-studerende i børnehavepædagogik var under vores besøg stopfyldt til bristepunktet med unge entusiastiske mennesker, der med liv og sjæl diskuterede, hvad et lille barn behøver for en sund opvækst. På børnehavelæreruddannelsen er der omkring 100 studerende, på læreruddannelsen omkring 80 studerende. Eurytmiuddannelsen er 4.årig og med hold på 5-6 studerende , men niveauet på undervisningen og engagementet fra elever såvel som lærere er enormt højt. Eurytmiskolen er ledet af Silke Sponheuer oprindeligt fra Tyskland.

Sanduko yder løbende bidrag til Centre for Creative Education gennem almen hjælp, samt sponsorering af studerende.

En Steinerskole på Zanzibar

Skolen på Zanzibar lidt uden for Stone Town er flyttet til en ny bygning beliggende på den skønneste naturgrund man kan tænke sig – det fortælles af 99 % af Zanzibars plantevækst findes på den – i hvert fald masser af tropisk grøn, frodig vækst, skønne skyggesteder og dejlige solvarme steder for børnene at lege. Bygningen er ny i bungalowstil med arabiske detaljer med f.eks. smukt udskårne trædøre – og alt sammen er det på forunderlig vis stillet til rådighed af en af Zanzibars hotelejere. Hans egentlige intention var at skabe et børnehjem for forældreløse; men han kom så i kontakt med initiativtagerne til den lille waldorfskole og blev optaget af at hjælpe her. 68 børn, alle muslimske børn, er flyttet med til den nye grund og det lille lærerkollegie på 5 faste lærere er i gang med hele den videre opbygning og udvikling af skolen. Alle lærerne deltog i en workshop med Troels Ussing fra Sanduko i juli. De kvindelige lærere i muslimske sorte dragter med spraglede tørklæder, og alle bemærkelsesværdigt optagede og koncentrerede i arbejdet og skønne at se på i bevægelsesøvelser i kredsen, der var en del af workshoppen.

En Steinerskole i Dar Es Salam

Dar Es Salam er en kæmpe by fyldt af en vrimmel af gående mennesker i spraglede dragter langs vejene, gamle lastbiler og busser, der tuder , høns, geder, skrøbelige træboder med frugt og grønsager i høje stabler og også høje moderne skyskrabere med vinduespuddere, der firer sig op og ned fra 96'ne etage. Et godt stykke uden for centrum, der hvor asfaltvejen for længst er gået over i skrumpede grusveje, ligger steinerskolen på en lidt sandet, men alligevel ganske grøn grund med tre skolebygninger. Her er kollegiet på omkring 14 lærere, der deltog i Sanduko-workshop omkring antroposofi og hele den menneskelige udvikling som baggrund for skolens pædagogik.

En Steinerskole i Nairobi - Rudolf Steiner School

Omkring skolen i Nairobi, som jo er velkendt af Sanduko-medlemmer, skal her beskrives to aktuelle forhold vedrørende : brandskade-appel og vedrørende : særlig sponsorerings-appel.

Den 30. april opstod der en ret omfattende og ødelæggende brand i skolens store boardingafdeling, der p.t. rummer 118 børn. Som det sikkert altid er i Afrika kom brandfolkene med deres vandtanke og pumper alt for sent frem. Men ved hjælp af naboer og folk fra skolens grund blev branden slukket ; det regnede tungt og kraftigt, og heldigvis var der derfor masser af vand i regnvandstankene. Ingen børn eller voksne kom til skade; branden fandt sted om aftenen, og alle var i spisesalen. Branden ødelagde 1. salen af pigernes store boarding-bygning, og siden da har alle pigerne boet i den underste etage, det vil konkret sige, at pigerne fra april til august simpelthen har sovet 2 i hver seng.

Skolen har netop over de sidste par år haft et stærkt fokus på at opgradere brandsikringsforholdene på den samlede skole, med bygning af nye brandtrapper og med opsætning af røgalarmer og brandslukningsredskaber. Situationen er derfor også den, at skolens forsikring i et vist omfang betaler for genopbygningen, som stod klar august 16 ; men der er en lang række af udgifter, som skolen ikke kan få dækket. Det gælder f.eks. al møblement med senge, madrasser, stole, borde, nyt tøj til børnene; det gælder opsætning af en ekstra brandtrappe, men også f.eks. opsætning af elektrisk brandalarm. Regnen var på brandaftenen så højlydt, at de manuelle brandklokker ikke kunne høres ! Branden har også betydet en ekstra opmærksomhed på drengenes boarding-bygning, der er af træ og en af de ældste bygninger på skolen. Her ønskes der også opsat yderligere brandsikringer.

Beløbet der behøves er godt 2 millioner kenyanske shilling, det vil sige omkring 150.000 danske kr. Der er sendt en appel om hjælp ud til talrige organisationer og fonde. Sanduko har præliminært givet tilsagn om at støtte med 1000 EUR. Men klart er det, at der er brug for mere også fra Sandukos side, og vi opfordrer til at sende større eller mindre støttebeløb til dette formål. Donationerne kan indsættes på Sandukos konto i Merkur 1502717 mærket målrettet med : Hjælp til brandopbygning, Rudolf Steiner School, Nairobi.

Det andet meget aktuelle tema på skolen er det store sponsoreringspørgsmål. Skolens drift og økonomi har siden start bygget på indkomne sponsorpenge først og fremmest fra Europa, - familierne til børnene på skolen kommer som bekendt fra underprivilegerede familier, og selv om de skolepengebetalende forældres antal er langsomt stigende er det bare en brøkdel af hele den samlede økonomi. I årsregnskabet for 2015 er det samlede sponsorbeløb på omkring 2 millioner d.kr.. I de budgetterede regnskaber for de kommende år er der på årsbasis brug for yderligere betydelig vækst i dette beløb. Skolen er en stor organisation at forvalte med 340 børn i børnehave og skole med kontor, skolebusser, køkken der laver varm mad til alle børnene i skoletiden, en farm med køer og grønsagsproduktion, boarding-afdeling, omkring 45 ansatte .... m.m. Altså en stor "forretning", hvor meget skal til.

Skolens eksistens bygger også fremtidigt på disse helt afgørende donationer. Sanduko var involveret i et heldagsmøde i juli for at rådslå omkring, hvorledes skolen fremtidigt kan sikre sig dette økonomiske og stabile fundament for virksomheden. Meget må gøres regionalt i Kenya for at nå ud til nye sponsorer, meget må gøres af os hjælpeorganisationer i Europa.

Sanduko har p.t. omkring 65 sponsorer. Hovedparten af vores sponsorer sponsorerer almene skolepenge med et vejledende beløb på omkring 210 kr. pr. måned (Sponsoreringsmulighed A.) En mindre del af sponsorerne betaler til et navngivent barn, her er 210 kr. pr. måned minimumsbeløb (Sponsoreringsmulighed B.) Se sponsormulighederne og tilmeldingsblanket under Praktiske Oplysninger.

Der er brug for mange flere sponsorer ! Så her en meget kraftig appel til at overveje denne mulighed!

Nyhedsbrevet er skrevet af Clara Ussing

Praktiske oplysninger

Bliv medlem af Sanduko:

Støt vores arbejde generelt og bliv medlem. Kontingentet er på 200 kr. årligt. Kontingentet går målrettet til administration.

Alle andre bidrag går 100 % til formålene.

Medlemskab opnås ved at indbetale kontingentet til Den Almennyttige Andelskasse Merkur på konti: 8401 – 1502717

Husk tydeligt navn, adresse, samt e-mailadresse.

Som medlem vil man modtage de to årlige Nyhedsbreve, samt anden løbende opdatering omkring arbejdet.

Giv et fradragsberettiget bidrag:

Alle bidrag kan gøres fradragsberettigede, månedlige sponsorbidrag, samt engangsbidrag:

Alle disse bidrag indbetales til Merkurfonden, Vesterbrogade 40, 1620 København V på konto: 8401 – 1017906

Husk at anføre navn og personnummer for at opnå fradrag.

Ved spørgsmål kontakt os meget gerne: sanduko@mail.tele.dk

Alle ikke fradragsberettigede bidrag:

Indsættes direkte på Sanduko's konto i Merkur på konto: 8401 – 1502717.

Bliv sponsor i Sanduko:

Send denne tilmelding til Sanduko, Ibækvej 202, 7100 Vejle eller giv besked via email : sanduko@mail.tele.dk

Ja, jeg vil gerne sponsorere børn ved Mbagathiskolen i Nairobi Kenya

Med kr. .... pr. måned,

startende fra.....

Navn

.....

Adresse

.....

email

.....

Jeg vælger sponsoreringsmulighed :

A . Almene sponsor-skolepenge : ..... eller

B. Sponsor for et navngivent barn : .....

(sæt venligst kryds)

Vi følger i Sanduko op på tilmeldingen med bekræftelse på modtagelse, samt yderligere information omkring indbetalingsmuligheder.